Gemeente Raalte

INFORMATIENOTITIE RAAD

Onderwerp	Aanpak evaluatie en vaststelling maatschappelijke opdracht en exploitatiebijdrage 2025-2028 Sportbedrijf Raalte BV
Zaaknummer	28716-2024
B&W vergadering	7 mei 2024
Portefeuillehouder	Mevr. G.H. (Gerria) Toeter
Behandelend ambtenaar	Klazien Hoekstra telefoon: 0572-347606, e-mail:

Gebruikte afkortingen

BRC	Brede Regeling Combinatiefuncties
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord
SPUK IJZ	Specifieke Uitkering IJsbanen en Zwembaden

Kennis te nemen van

- relevante financiële en maatschappelijke ontwikkelingen, die het Sportbedrijf de afgelopen jaren heeft meegemaakt;
- welke stappen het college neemt;
- wanneer wij de raad betrekken;

om te komen tot een voorstel voor de maatschappelijke opdracht en exploitatiebijdrage 2025-2028.

Inleiding

Wij willen graag met u nog voor de zomer het gesprek aangaan over een voorstel voor de maatschappelijke opdracht aan het Sportbedrijf voor de periode 2025-2028 en de exploitatiebijdrage, die u als raad hiervoor beschikbaar stelt.

In aanloop naar dit gesprek nemen we u met dit memo graag mee in de ontwikkelingen, die het Sportbedrijf de afgelopen jaren heeft meegemaakt. Niet alleen in financieel opzicht, maar ook vanuit de ontwikkelingen die maatschappelijk hebben plaatsgevonden, zoals de corona periode, de oorlog in Oekraïne , de ontstane energiecrisis en de ontwikkeling van verenigingen en de (nieuwe) buurtsportcoachregeling.
Ontwikkelingen, die onze aandacht vragen bij het bepalen van de maatschappelijke opdracht en exploitatiebijdrage voor de periode 2025-2028.
Tot slot gaan we in op welke stappen we hierin nemen en wanneer we uw raad betrekken in dit proces.

Wij hopen, dat dit memo samen met de presentatie, die het Sportbedrijf in de Rond de Tafel bijeenkomst op 23 mei gaat verzorgen, u een goed beeld geven van het speelveld waar het Sportbedrijf onderdeel van uitmaakt en inspiratie om met ons het gesprek aan te gaan over de maatschappelijke opdracht voor 2025-2028.

Kernboodschap

Ontwikkelingen vanaf 2020, die aandacht vragen

Na de verzelfstandiging in 2015 begon het Sportbedrijf in 2018 en 2019 verlies te lijden.
In 2020 nam uw raad daarom een besluit om te zorgen, dat het Sportbedrijf weer een sluitende exploitatie kan draaien en reserves op kan gaan bouwen. Dit besluit was gebaseerd op het advies rapport van Synarchis.
U besloot het Sportbedrijf tijdelijk tot en met 2023 aanvullend te compenseren, zodat het Sportbedrijf de benodigde tijd kreeg om de bedrijfsvoering adviezen van Synarchis te effectueren.

Het is nu lente 2024. De realiteit is anders (geweest) dan we in 2020 verwachtten.

Impact Corona maatregelen
Ten eerste is daar de impact van de Corona maatregelen in 2020-2022. Dankzij de SPUK IJZ is het Sportbedrijf hierdoor financieel niet geschaad. Maar de bezoekersaantallen en bezettingsgraad van zwembaden, sportvelden en -accommodaties zijn niet gehaald. Dit werkt door ná de Corona tijd. Een deel van de verenigingssporters en zwemmers keerden niet terug. Zij zijn gestopt of 'anders' blijven sporten. Denk aan fietsgroepjes, bootcamp groepjes, hardlopen, padellen of fitnessen bij een sportschool.
Vooral ouderen keerden moeilijker terug.
Als we naar de kwantitatieve prestaties van het Sportbedrijf kijken, (Bezoekersaantallen, bezettingsgraden) zien we dat het Sportbedrijf daar in 2023 toch een goed herstel in heeft gebracht. Alleen vraagt dit wel meer marketing en communicatie inzet en kosten van het Sportbedrijf.

Stijgende energieprijzen en onverwacht hoog gasverbruik Tijenraan
Verder kwamen er stijgende energieprijzen, en deed zich een onverklaarbaar hoog gasverbruik in Tijenraan voor. (71.000 m3 versus een berekende 17.000 m3 bij de bouw van Tijenraan)
De kosten hiervan zijn bij het Sportbedrijf terechtgekomen. Inmiddels is achterhaald dat het hoge gasverbruik door een verkeerde aanleg van grondleidingen is veroorzaakt. Het euvel is nu verholpen. De verwachting is, dat het gasverbruik nu teruggaat naar de berekende 17.000 m3/jaar. Als eigenaar hebben we de extra verbruikskosten van 2023 gecompenseerd.

Ontwikkeling behoeften verenigingen met Topsport-teams en Aangepast sporten
In het coalitieakkoord staat, dat wij ons als Topsportgemeente nadrukkelijk op de kaart willen zetten. Op dit moment hebben wij geen beleid waarmee wij Topsport en talentontwikkeling extra of specifiek faciliteren.
We zien dat verenigingen met (Top)sporttalenten daar aandacht voor vragen. Dit speelt in het bijzonder bij HV Kwiek. Door het spelen in de eredivisie en de aanzuigende werking daarvan op nieuwe jeugdleden, stijgen de kosten (huur, trainers, vervoer) sneller dan de inkomsten.

Aangepast badminton Salland richt zich zowel op de G-sporterts (mensen met een verstandelijke handicap), recreanten als de para-sporters. De club heeft de meeste succesvolle para topsporters van Nederland en daardoor groeipotentie. De club traint nu in De Berkte. Deze zaal is niet goed toegankelijk voor de rolstoelspelers en te klein om als vereniging door te kunnen groeien. De club heeft meer en fysiek goed toegankelijke ruimte in Tijenraan nodig.
Binnen de huidige afspraken met het Sportbedrijf maken we geen onderscheid aan welke sportvereniging het Sportbedrijf de ruimte toewijst. Iedere sportvereniging is gelijk en bij vraag naar dezelfde ruimte op het zelfde moment moeten ze onderling in het Gebruikersoverleg tot een verdeling komen.
Nu wil iedere club graag in Tijenraan trainen.
In de Algemene Gebruiksvoorwaarden van het Sportbedrijf staat dat bestaande seizoens-huurafspraken met clubs in principe worden verlengd voor het volgende seizoen. Voor nieuwe verenigingen zoals AB Salland is het daardoor erg moeilijk om in het gebruikersoverleg grote verenigingen bereid te krijgen om een deel van hun "verworven rechten op Tijenraan" in te leveren ten gunste van hun gebruikersbehoeften.

Betaalbaarheid van de Sport
Als gemeente stellen wij de maatschappelijke huurtarieven vast voor sportverenigingen en onderwijs. Wij indexeren deze jaarlijks met het vastgestelde percentage in onze technische begrotingsrichtlijnen. Dit betekende voor seizoen 23/24 een huurverhoging van 8% per 1 juli 2023.
Afgelopen zomer hebben een aantal binnensportverenigingen hiertegen bezwaar gemaakt. Zij gaven aan dat zij niet mee kunnen gaan met eenzelfde contributieverhoging als zij de sport voor hun leden betaalbaar willen houden. Zij hebben verzocht de verhoging teniet te doen. Dit schaadt echter direct het resultaat van het Sportbedrijf.
Per saldo is besloten de huurverhoging uit te stellen tot 1 januari 2024. Het Sportbedrijf heeft daardoor in 2023 wel 18 K gemist aan huuromzet. Deze omzetderving hebben wij gecompenseerd.

Gerichte inzet buurtsportcoaches op lokale uitvoering Sportakkoord en GALA
De inzet van buurtsportcoaches moet vanuit de BRC zijn gericht op het bijdragen aan lokale ambities van het Sportakkoord en preventiekeuzes in het GALA uitvoeringsplan. Daarmee is de inzet van buurtsportcoaches een belangrijk beleidsinstrument voor de gemeente.

We hebben inmiddels een nieuw Sportakkoord met Uitvoeringsplan.
Hoofddoel van dit Sportakkoord is dat we als gemeente aanbod en voorzieningen creëren, zodat alle inwoners in Raalte van 0-100 in beweging worden gebracht en gehouden. In het Uitvoeringsplan 24-25 zijn diverse projecten opgenomen om hier invulling aan te geven aan. Voor elk project is een lid van het kernteam de projectleider. Aan elke projectleider is een buurtsportcoach gekoppeld. De buurtsportcoach is de professionele ondersteuner van de projectleider en de schakel tussen de lokale gemeenschap en de activiteiten, die vanuit het project worden ondernomen.

Verder werken we nu aan een uitvoeringsplan voor de lokale invulling van het GALA. Daarin willen we in lijn met de doelen uit het GALA akkoord voor de gezondheidspreventie accenten gaan leggen op bepaalde doelgroepen en gezondheidsthema's om gelijke gezondheidskansen voor iedereen te creëren.
Net als voor het Uitvoeringsplan Sportakkoord willen we straks voor het Uitvoeringsplan GALA de buurtsportcoaches gericht gaan inzetten op de gekozen preventiethema's en -doelgroepen.

Hoewel de inzet van buurtsportcoaches dus een belangrijk beleidsinstrument voor de gemeente is, dragen wij niet volledig de kosten van deze krachten.
Sinds onze deelname aan de BRC draagt het Sportbedrijf zelf de cofinanciering van de loonkosten van 1,5 fte buurtsportcoaches. Tot 2020 waren hiervoor vaak provinciale projectsubsidies beschikbaar. Deze eigen co financiering ging daardoor niet ten koste van het bedrijfsresultaat van het Sportbedrijf. Deze projectsubsidies zijn er vrijwel niet meer. Het Sportbedrijf draagt deze cofinanciering nu volledig zelf ten laste van de eigen omzet. In 2023 en 2024 komt dat neer op een bedrag van rond de 80K.

Financiële resultaten Sportbedrijf

De geschetste gebeurtenissen en ontwikkelingen hebben hun weerslag op de financiële resultaten van het Sportbedrijf.

De jaarrekening 2023, die door de AVA is vastgesteld sluit met een verlies van bijna € 56.000, -. Dit terwijl de begroting 2023 een verlies van € 128.000, - liet zien. Ten opzichte van de begroting 2023 is het resultaat van de jaarrekening 2023 dus relatief goed te noemen. Een belangrijke oorzaak van het verlies zit in de cofinanciering van 1,5 fte buurtsportcoach, die het SBR door het wegvallen van subsidies van derden, zelf moet dragen. Het Sportbedrijf heeft amper of geen reserves om het verlies 2023 op te vangen.
In de jaarrekening van de gemeente is daarom rekening gehouden met een te compenseren verlies van het Sportbedrijf Raalte over 2023.
De initiële begroting 2024, die in december 2023 in de RvC is behandeld, sloot met een verlies van bijna € 98.000,-. Belangrijk om te weten is, dat deze begroting nog uitging van het hoge gasverbruik 2023 en de nieuwe, fors

hogere gastarieven. De RvC heeft deze begroting in december 2023 niet vastgesteld, maar de directeur-bestuurder de opdracht gegeven met een aangepaste, sluitende begroting te komen.

Inmiddels is het probleem van het hoge gasverbruik opgelost en dit alleen zorgt ervoor dat er een sluitende begroting kan worden overlegd (positief resultaat van € 22.000). Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat de nieuwe energietarieven fors hoger liggen dan de 8%, waarmee de gemeente de begrote exploitatiebijdrage voor 2024 heeft geïndexeerd. Dit zogenaamde indexeringsgat zal de gemeente op basis van het raadsbesluit van 16 januari 2020 moeten compenseren. Dit zal plaatsvinden bij de zomernota 2024.

NB:

1. Het indexeringsgat is het verschil tussen de werkelijke prijsstijging en de indexering waarmee de gemeente in haar begroting rekening heeft gehouden.
2. Het raadsbesluit van 16-1-2020 luidt op dit punt:
   De indexering van de exploitatiebijdrage met ingang van 2020 te bepalen op basis van de werkelijke indexontwikkelingen van de kosten (loon-huur-overige kosten) en van de baten (maatschappelijke en markttarieven) en de aangepaste indexering te dekken via de bestaande stelpost loon- en prijsstijging

Rol Sportbedrijf in dit speelveld

Het Sportbedrijf heeft als maatschappelijke opdracht, twee hoofdtaken, die als volgt zijn onderverdeeld en uitgewerkt in de prestatieafspraken.

1. Beheren en verhuren van de gemeentelijke sportaccommodaties/voorzieningen, met prioriteit voor onderwijs en sportverenigingen.
   a. Zwembaden
   b. Binnensportaccommodaties
   c. Buitensport(velden) inclusief beachvelden.

2. Sport- , Beweeg- vitaliteitsstimulering
   a. Zwemzaken/educatie jeugd
   b. Doelgroep zwemactiviteiten volwassenen
   c. Uitvoering Buurtsportcoachregeling

Welke stappen zetten wij en wanneer betrekken wij de raad

We willen ervoor zorgen dat het Sportbedrijf in 2025-2028 financieel gezond zijn maatschappelijke rol/hoofdopdracht kan (blijven) vervullen en daarmee kan bijdragen aan de ambities van het Sportakkoord en de gekozen lokale speerpunten binnen het GALA.

Hoewel de ontwikkelingen van de afgelopen jaren niet om ingrijpende verandering van de hoofdopdrachten vragen, roepen ze wel de vraag op of andere prioritering en/of verfijning in de uitwerking in prestatieafspraken, nodig is. Om die keuze te kunnen maken én te kunnen bepalen welke exploitatiebijdrage daarbij hoort, willen we eerst meer inzicht in een aantal zaken hebben. Daarbij spelen een aantal vragen en wensen, zoals:

- In hoeverre heeft het Sportbedrijf de adviezen van het Synarchis rapport eind 2023 wel of niet heeft kunnen behalen? En wat is hierin de impact geweest van met name de Corona maatregelen inclusief hun na-ijleffect?
- Als we willen dat de inzet van buurtsportcoaches volledig aansluit op de opgaven vanuit GALA en het Sportakkoord, zoals de BRC ook voorschrijft, welke gemeentelijke bijdrage hoort daar dan bij?
- We willen dat de begroting van het Sportbedrijf gaat aansluiten bij de maatschappelijk opdracht (Ombouw naar productbegroting). Zo krijgen we per (sub)taak inzicht in wat het kost, wat de maatschappelijke en commerciële omzet zijn, en welke exploitatiebijdrage dan nog nodig is voor dat onderdeel.
- In hoeverre heeft het Sportbedrijf ruimte voor eigen winstgevende activiteiten zonder dat deze de maatschappelijke opdracht inperken?

- Wat zijn de meest relevante monitoringsgegevens als het gaat om het tijdig kunnen sturen in efficiënt beheer van de sportvoorzieningen, de opdracht en uitvoering? En wat heeft het Sportbedrijf nodig om deze monitoringsgegevens te kunnen leveren?

Inmiddels hebben wij een extern bureau opdracht gegeven om hier onderzoek naar te doen en advies uit te brengen. In dit traject zijn de volgende momenten met uw raad gepland.

1. In de Rond de Tafel van 23 mei geeft het Sportbedrijf een toelichting op de huidige prestaties in bezoekersaantallen, bezettingsgraden van de verhuurde accommodaties en velden, financiële resultaten. Dan heeft uw raad een goed beeld van de status quo.

2. In juni licht het verkozen externe bureau in een Rond de Tafel de uitkomsten van de evaluatie toe en het advies voor een passende maatschappelijke opdracht 2025-2028 aan het Sportbedrijf en welke exploitatiebijdrage daarbij hoort.
   Daarvoor doen wij een verzoek aan de agendacommissie.

Vervolg

Na de bespreking van het advies van het externe bureau in de Rond de Tafel in juni, gaan wij dit advies en uw reactie daarop, verwerken in de meerjarenbegroting 2025-2028 en in de prestatieafspraken 2025-2028 met het Sportbedrijf.

Communicatie

N.v.t.

burgemeester en wethouders van de gemeente Raalte,





de secretaris
Monique van Esterik

de waarnemend burgemeester
Arco Hofland